

Pastoralis Sollicitvdinis, Sive De Officio, Et Potestate Episcopi

Tripartita Descriptio. Cvivs Pars Prima Episcoporum institutionem, ...
Secvnda Quicquid ad Episcopi est potestatem, ... Tertia Quod ad casuum
reseruationem, ... Methodo Noua, & expedita complectitur

Quæ omnia ad praxim vtriusque fori, interioris scilicet, & exterioris, & ad
iurisdictionis explicationem exigenda continet

Barbosa, Agostinho

Parisiis, M.DC.XXV.

Episcopo Praedicandi munus quando incumbat? Allegatio LXXVI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98639](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98639)

24 Regulares in Ecclesiis, quæ suarum ordinum non sunt absque Episcopi licentia prædicatores, non ab eis sed à suis superioribus puniri debent.

25 Parochus, ut in sua Ecclesia prædicetur potest dare licentiam approbatis ab Ordinario.

26 Parochus pro duobus, aut tribus vicibus potest impune prædicandi licentiam concedere alicui viro docto, & noto Regulari, siue seculari nondum præsentato coram Episcopo, saltem si semel fuerit approbatus ab aliquo Ordinario, & Episcopatus constitutio non prohibeat.

27 Religio Societatis Iesu habet privilegium, ut sui prædicatores ab aliquo Ordinario semel approbati, & à suis superioribus deputati, possint prædicare verbum Dei, non repugnantibus Curatis in oppidis & locis, ubi non adest Episcopus.

28 Regulari potest Episcopus interdicare ne prædicet licentia non petita, etiam non reddita causa.

29 Constitutiones Pij p. quibus concessum erat Regularibus, ut in requisito, & contradicente Episcopo prædicare possent, per Gregorium XIII. revocatas, & ad terminos iuris, & Concilij Trident. reductæ fuerunt.

30 Prædicare debent, vel facere prædicare Episcopi tempore quadragesimæ, & Adventus Domini.

31 Episcoporum arbitrio relinquuntur antequam quadragesimæ, & adventus quotidie, vel tribus diebus in hebdomada, vel minus prædicandum sit.

32 Correctores civitatum facere possunt, etiam veniente vicario generali, ut saltem omnibus diebus Dominicis, & solemnibus festis populo prædicatio fiat.

33 Professionem Fidei exigere debent Ordinarii à Regularibus antequam officium prædicandi assumant.

34 Parochia sua interesse unusquisque tenetur pro audienda prædicatione, si commode id fieri potest.

35 Populus admonendus est, ut diebus Dominicis, & festis maioribus frequentet suas Parochias, excommunicandus tamen non est, si admonitioni non paruerit.

36 Populum non potest Ordinarius cogere multis, vel penis ire ad audiendum sacram concionem, & Missam in Ecclesia parochiali.

37 Doctrinam Christianam, & Fidei rudimenta pueris in singulis Parochiis Dominicis & alijs festis diebus edocendam meminit Concil. Trid. sess. 24. de reformat. cap. 4. in fine.

38 Ordinarius an possit multis & penis cogere pueros ad discendam doctrinam Christianam? ostenditur.

39 Fidei rudimenta, ad quæ tenemur sub peccato mortali, qualia sint ostenditur.

40 Absoluendus an sit ille, qui orationem Angelicam, & Dominicam Symbolumque Fidei, ac præcepta Decalogi ediscere non curat.

41 Matrimonium non contrahant an possit impediri illi, qui orationem saltem Angelicam, & Dominicam non didicerint?

42 Prædicationis munus committi potest sacerdoti, aut alijs duobus sacris Ordinibus insignitis.

43 Declaratur cap. ad hunc 16. q. 1.

44 Prædicare non est actus proprius alicuius Ordinis, sed potius iurisdictionis.

45 Prædicandi munus per Episcopum committi potest etiam clerico, qui non sit in sacris constitutus.

46 Prædicatio tempore cuiuscunque interdicti licita est.

47 Prædicatores verbi Dei quales esse debeant, ostenditur.

48 Prædicatoribus errores, aut scandala disseminantibus in populum, quamvis Regulares sint, potest Episcopus prædicationem interdicare, etiam in suis monasterijs.

49 Contra prædicatores etiam Regulares hæreses prædicantes, procedit Episcopus.

EPISCOPO PRAEDICANDI MUNUS QUANDO INCUMBAT?

ALLEGATIO LXXVI.

1 Principium Episcopi munus est prædicationes populo facere, ut probat Concil. Tridentin. sess. 5. de reformat. cap. 5. Campan. in dictionario iuris Canon. rubr. 12. capit. 13. numero decimo tertio.

2 Intra suam scilicet diocesim, extra illam enim non conceditur ei prædicatio, cum possit prohiberi ab Ordinario, cuius est diocesis, ita declaratum fuisse per Clementem Octavum referunt praxis nova Episcopalis part. 2. cap. 3. num. 16. Fusi. de visitat. lib. 2. cap. 20. numer. 23. Aloys. Ricci. in decis. Curiae Archiepisc. Neapol. decis. 180. part. 2. & in praxi fori ecclesiastici decis. 543. in 1. edit. & resolut. 465. per totam in 2. edit. Campan. d. cap. 13. numer. 7. in princip. Stephan. Gratian. disceptat. forens. ca. 393. a n. 9. vbi n. 11.

3 Retulit, quod privilegium Episcoporum, ut per uniuersum mundum possint prædicare iuxta illud Matt. 9. Marci ult. in cap. in nouo, dist. 21. intelligitur, nisi in alienis diocesis prohibeantur ab Episcopis locorum, quasi potestas prædicandi sit intelligenda in proprio populo, non in alieno, Fusi. d. cap. 20. n. 23. in fine.

4 Si vero Episcopi, Archiepiscopi, Primates, vel alij Ecclesiarum Prælati legitimo detineantur impedimento, tunc viros idoneos ad sanctæ prædicationis officium salubriter exequendum, potentes in opere, & sermone, assumere debent, qui plebes sibi commissas, verbo ædificent, & exemplo, iuxta cap. Episcopus nullam, 88. distinet. & Concil. Trident. sess. 5. de reformat. cap. 2. & sess. 24. de reformat. capit. 4. ex quibus duobus Concilij Trident. decretis, tenet etiam hoc munus per se, vel per alios exequi Archiepiscopos, plebanos, & quoscunque alios Parochiales, vel alias curam animarum habentes, Ecclesias quouis modo obtinentes, edocemur, quinimo, & in eos contemnentes hoc adimplere, etiam in exemptos excandescere valeant supradicti Episcopi, tanquam Delegati Apostolici, in eisdem capitibus statuitur, quibus etiam ea adhibetur cautio, ne quis Regularis, aut secularis concionetur, nisi examinatus, probatus, & prædicandi licentiam adeptus, Aloys. Ricci. in praxi aurea resolut. 290. Nam prædicans sine licentia Episcopi in excommunicationem incurreret, can. excommunicamus, §. primo, §. quia vero, de hæret. Rendina in promptuario recept. sentent. tom. 1. tit. 17. n. 24.

5 Munus deputandi prædicatorem ad Episcopum pertinet impeditum aliqua causa ex delictis in cap. inter cetera, de off. ord. nisi in contrarium sit consuetudo ab immemoriali tempore, ita decisum referunt praxis Episcopalis part. 1.

verbo prædicatio, §. 7. Franc. Leo in thesauro fori ecclesiastici part. 1. capit. 8. sub numer. 4. Armendar. in addit. ad recopil. legum Navarrae libr. 4. titul. 30. libr. 3. de prædicatoribus sacre Scripturae, numer. 2. Campan. d. capit. 13. numero decimo quarto. Hodie tamen electio, & deputatio prædicatoris ad solos Episcopos in eorum Cathedralibus Ecclesijs spectat, nulla habita ratione cuiuscunque consuetudinis, etiam immemorialis, qua talis deputatio Capitulo, vel Episcopo, vna cum Capitulo, siue de eius consilio aut cuiuslibet alteri competere: in alijs vero Ecclesijs non est sublata immemorialis consuetudo nominandi, vel præsentandi prædicatorem pro illis Ecclesijs, decusum refert Armendar. d. loco numer. 11. & 15. & 18.

7 Et ita Capitulum in electione concionatoris in Ecclesia Cathedrali nihil potest, Armendar. num. 21.

8 Et pro alijs Ecclesijs à solo Episcopo absque ipsius consensu deputari possunt huiusmodi prædicatores, Armendar. num. 2.

9 Et si curatores animarum per se volunt munus prædicatoris obire non debent prohiberi Armendar. num. 20.

10 Et cum concionator possit pro sola obligatione exigere pretium locando libertatem suam, ut resoluunt Regolin. de simonia tab. 1. cap. 9. §. 1. num. 6. & §. 2. numer. 3. & cap. 44. §. 2. numer. 19. in fine, Cardin. Telet. in summ. lib. 5. cap. 88. num. 6. videndum est quis debeat expensas subministrare, & quidam per Concil. Trid. d. c. 4.

11 Ibi, vel tenentur, vel solent, aperte fatetur deputandos prædicatores impensis eorum, qui eos præstare, vel tenentur, vel solent, quod etiam pro Ecclesijs Cathedralibus, intelligendum dicit decusum Armendar. dicto loco numer. 27. Tamen in optione Episcoporum est utrum ipsi malint prædicatores eligere, aut deputare, quando populus illos, etiam ab immemorabili tempore, eligere, & nominare consueverit, vel prædictam nominationem ex immemoriali consuetudine relinquere, ita tamen, ut si Episcopus electionem, deputationemque prædicatoris facere voluerit populum ad erogandas elemosynas non compellat, sin vero populum prædicta facultate eligendi prædicatorem Episcopus uti sinat, eundem populum cogere poterit ad eas expensas & elemosynas prædicatori præstandas, quas ipse populus in hanc causam præstare solitus est, refert decusum Armendar. d. loco n. 11. & 17.

12 In Ecclesijs vero inferioribus, ubi viget consuetudo, quod populus soluat concionatori, ea est seruanda, nisi fortan facultas nominandi prædicatorem vniuersitati ab immemoriali tempore competere, & Episcopus talem nominationem sibi vendicauerit, ita decusum refert Armendar. d. loco num. 22.

13 Et merces, quæ prædicatoribus tribui solet, nulla ex parte à pensionarijs est exigenda, atque eo minus si populus hos sumptus facere solebat, idem Armendar. num. 23. Si ex publico ciuitatis arario concionatori solent elemosynæ dari, ea consuetudo seruanda est, ibid. nu. 24.

14 Sic etiam prædicatoribus mercedem solitam exhiberi communitas dare debet, si ex consuetudine immemoriali constat eam olim fuisse illis exhibitam, refert decusum Galett. in margarita

casuum conscientie, verbo prædicatores, 1.

15 Dum est dubium, quorum expensis sit conducendus concionator pro quadagesima, debet Episcopus interdum proprio sumptu conducere illum, decusum referunt praxis episcopalis, par. 1. verbo prædicatio, §. 7. Armendar. dicto loco numer. 4.

16 Si vero nullum adest solitum, nec consuetudo, soluet parochus si habeat redditus sufficientes, nam cum sit proprium onus ipsius parochi per se ipsum, vel alium idoneum verbum Dei prædicare tenetur, ut in Concil. Trid. d. c. 2. si per seipsum non potest, debet per alium proprijs expensis supplere: Si vero parochus est pauper, qui ex redditibus, & emolumentis suæ Ecclesiæ expensas necessarias prædicatori subministrandas sustinere non possit, tunc populus tenebitur, cum sit rationi consonum, quod Prædicatores tali casu ab ijs, quibus seminant spiritualia, temporalia metant Paul. 1. ad Corinth. cap. 7. cap. cum ex officij, circa finem, de præscript.

17 Prædicatores Regulares prædicare volentes in Ecclesijs sui Ordinis debent à Superioribus de vita, moribus, & scientia examinari, & approbati, & obtenta ab eis licentia, cum ea personaliter se coram Episcopo præsentare, & ab eo benedictionem petere, sine qua illis prædicare non conceditur, Concil. Trid. sess. 5. de reformation. cap. 2. ibi, cum qua licentia personaliter coram Episcopis se præsentare, & ab eis benedictionem petere teneantur, antequam prædicare incipiant.

18 Quod si in Ecclesijs, quæ sui Ordinis non sint prædicare velint, ultra licentiam suorum Superiorum, etiam Episcopi licentiam impetrare coguntur, sine qua nullo modo valent prædicare in Ecclesijs non sui Ordinis, ex dispositione Concilij Trid. d. cap. 2. ibi, in Ecclesijs vero, quæ suorum Ordinum non sunt, ultra licentiam Superiorum, etiam Episcopi licentiam habere teneantur, sine qua in ipsius Ecclesijs non suorum Ordinum nullo modo prædicare possunt, ipsam autem licentiam gratis Episcopi concedentes, resoluunt Regolin. de potestate Episcopi cap. 42. §. 2. numer. 4. optime Miranda in manuali Prælatorum, quæstio. 50. artic. 2. Campanil. in diuersorio iuris Canon. rubr. duodecim. capit. decim. ter. a numer. 6. Aloys. Ricc. in præxi auctor. resolut. 290.

19 Super quo reperi decusum Regulares in Ecclesijs suorum Ordinum prædicare volentes, non teneri ab Episcopo licentiam obtinere, sed tantum à suis Superioribus de vita, moribusque, & scientia examinari, & approbati debere, ac ab eis habere licentiam, & cum ea se personaliter coram Episcopo præsentare, ab eoque petere benedictionem, tamen si eam minime obtinuerint, referunt Armendar. in addit. ad recopil. legum Navarrae libr. 2. tit. 18. lib. 7. de religionib. numer. 56. Fr. Emman. quæst. Regular. tom. 3. quæst. 32. art. 5. Aloys. Ricc. in decision. Curie Archiep. Neapol. decis. 219. par. 2. & in praxi fori ecclesiastici. resolut. 633. in 2. edit. Galett. in margarita casuum conscientie, verbo licentia, Reginal. in præxi fori penitent. lib. 18. num. 123.

20 Prædicatores Regulares, etiam in Ecclesijs suorum Ordinum inuitis, aut contradicentibus Episcopis, prædicare non possunt, ut probat Concil. Trident. sess. 24. de reformation. cap. 4. ubi dicitur ne vllus secularis, siue regularis, etiam in Ecclesijs suorum Ordinum contradicente Episcopo prædicare præsumat, Campanil. d. cap. 13. num. 8. Miranda d. quæst. 50.

art. 3. conclus. 1. ubi dicit ſupradictum decretum de non prædicando contradicente Episcopo, quoad Regulares intelligendum eſſe ad limitandum de illo tempore, & hora, qua Episcopus prædicare voluerit, aut coram ſe facere ſolemni-ter prædicari, non vero aliàs, ne ſibi ipſi contra-ire videatur, dum primo, ſcilicet ſeſſ. 5. de reform. cap. 2. concedit prædicatores Regulares prædictos in Eccleſijs ſuorum Ordinum cum ſola Episcoporum benedictione poſſe prædicare, etiam non habita expreſſa licentia; poſtmodum vero in prædicto decreto præcipitur, vt non præſumant prædicare, etiam in Eccleſijs ſuorum Ordinum contradicente Episcopo.

21 Si præſentatus Ordinario fuerit prædicator idoneus, iuxta cap. 2. ſeſſ. 5. de reformat. non eſt ei deneganda licentia, nec poteſt Ordinarius ad libitum, & ſine rationabili cauſa ſuſpendere à predicatione: ita Armendariz in additionibus ad recopil. legum Navarrae libr. 4. tit. 30. l. 3. de Prædicato-ribus, nu. 8. & 9.

22 Si tamen ſuſpendat non tenetur cauſam ex-primere, quare ad hoc prohibendum moueatur, prout referunt deciſum Franciſc. Leo in theſauro ſori eccleſiaſtici part. 1. cap. 8. numer. 9. Campanil. d. cap. 13. num. 8.

23 Dubitatur tamen an Regulares concionato- res poſſint ab Episcopis examinari de doctrina: In qua quaſtione Henric. in ſumma libr. 10. cap. 23. in commento litter. L. tenet Episcopos poſſe examina- re Regulares ad Ordines, Confeſſiones, & con- ciones, cui reſolutioni ſtipulari videtur Fr. Emman. quaſtiones Regularium tom. 3. quaſt. 32. art. 6. dum vult regulares ſemel ab vno Ordinario approbatoſ fore iterum approbandos, ſi rursus prædicare velint. Ex quibus verbis offendit non modo illos eſſe ap- probandos, ideſt examinandos circa doctrinam, verum etiam inſuper denuo examinandos. Ve- rum quamuis Episcopi interdum exadiment prædicatores, & iuxta Concil. examinare eos poſſint, ſi idem ſit ferendum iudicium omnino de Confeſ- ſoribus, ac de Prædicatoribus, non tamen id ex verbis Conc. Trid. d. cap. 2. colligitur, quin vero contrarium, nam prædicatorum examen de vita, moribus & ſcientia Superioribus committitur, ſeu potius de iure ſupponitur eſſe commiſſum, quo peracto examine, & approbatione facta, & licentia ab eiſdem conceſſa dicitur, quod etiam in Eccleſijs ſuorum Ordinum prædicare non poſ- ſunt, priuſquam cum eadem licentia perſonaliter coram Episcopis ſe præſentent, arque ab eis be- nedictionem petant, ubi nulla ſit mentio, vt ſatis conſtet, de examine ab Episcopis faciendo, ſed ſolummodo de benedictione petenda: ita Mirand. d. quaſt. 50. art. 2. conclus. 1. in med. Et Concil. dicto loco non inſicit conſuetudinem in contrarium forte exiſtentem, ideo ſi alicubi longo uſu obtentum eſſet examinari circa doctrinam prædicatores om- nes, etiam Regulares, ſeruari poterit, vt reſoluit Campanil. d. c. 13. num. 9.

24 Prædicatores Regulares in Eccleſijs, quæ ſuo- rum Ordinum non ſunt, abſque Episcopi licen- tia, non ab eo, ſed à ſuis Superioribus puniri de- bent, prout deciſum referunt praxis Episcopalis, verbo excommunicatio cauſa materialis, §. 4. altera praxis noua par. 2. cap. 3. numer. 41. verſ. prædicans, Quaranta in ſumma bullarj verbo priuilegia Regularium, Campa- nil. d. c. 13. num. 10.

25 Parochus vt in ſua Eccleſia prædicetur, po- teſt dare licentiam approbatis ab Ordinario, vt reſert deciſum Galei in margarita caſuum conſcientia, verbo parochus, 3.

26 Alicui vero viro docto & noto, Regulari, ſi- ue ſeculari, nondum præſentato coram Episcopo licentiam prædicandi, poteſt parochus præſtare pro duabus, aut tribus vicibus, nec ſic prædicans peccatum committeret mortiferum, quod iuxta cap. excommunicamus, §. quia vero, de hæreticis, pa- traret quis ſi ſine legitima facultate concionare- tur, ita Nauar. in manuali cap. 25. numer. 141. Hen- ric. in ſumma libr. 7. cap. 16. prop. finem, & cap. 28. §. 8. verſ. parochus, Fr. Emman. quaſt. Regular. tom. 3. quaſt. 32. artic. 1. Campanil. d. cap. 13. numer. 11. Miranda d. quaſt. 50. artic. 4. conclus. 1. Saltem ſi prædicator ſemel fuerit approbatus ab Ordina- rio, & Episcopatus conſtitutio non prohibeat Poſſenin. de officio Curati cap. 3. numer. 4.

27 Sed quia hoc ipſum fieri poſſit ex ſpeciali priuilegio, abſque illo non eſſe admittendum pro- babilius duco: nam Gregorius XIII. conceſſit So- cietati Jeſu, quod huius Sacræ Religionis Con- ſeſſarij, ac Prædicatores ab aliquo Ordinario ſe- mel approbati, & à ſuis Superioribus ad huius- modi munera deputati, quandocunque ſue ma- ri, ſiue terra iter faciunt, poſſint, non repugnanti- bus tamen Curatis parochialium Eccleſiarum, verbum Dei prædicare, & quorumcunque Chri- ſti fidelium Confeſſiones audire, dummodo id non faciant in oppidis, aut locis, in quibus Or- dinarij exiſtunt, niſi eorum licentia deſuper ob- tenta, reſert Fr. Emmanuel. quaſtiones Regularium tom. 3. quaſt. 32. artic. 6. ubi in fine dicit illo priuilegio frui prædicatores Ordinum Mendicantium, & alij, qui cum ipſis communicant in priuilegijs conceſſis, & concedendis.

28 Poſſe Episcopum interdiciſe Regulari ne prædicet licentia non petita, etiam non reddita cauſa deciſum referunt Franciſc. Leo in theſauro ſori eccleſiaſtici p. 1. cap. 8. nu. 9. prax. noua Episcopalis p. 2. cap. 3. num. 41. verſ. ſi item.

29 Et licet Pius V. conſtit. ſua incip. Ad hoc me Deus, de anno 1571. die vero 22. Septemb. quam reſert Quaranta verbo priuilegia Regularium, pag. 537. re- gularibus conceſſerit, vt irrequiſito & contradicente Episcopo prædicare poſſint, in multiſque alijs contra Concil. Tridentin. decretum, tum illa conſtitutione, tum & alia incip. Et ſi mendicantium de anno 1567. 17. Kal. Iulij quam reſert idem Quaranta d. verbo priuilegia Regularium pag. 527. & alia incip. Ex ſuperne, eiuſdem anni 7. Kalendas Septem- bris, itemque alia incip. Ad exequendum eodem anno Kalendis Nouemb. cum ipſis Regularibus diſpen-auerit pariterque inter omnes Regulares, tam Men- dicantes, quam non Mendicantes eadem priuilegia, & declarationes communicauerit, illa ta- men omnia per Greg. XIII. reuocata, & ad termi- nos iuris, & Concilij Trident. reducta fuerunt con- ſtit. ipſius Gregorij incip. In tanta rerum & negotiorum mole, pub. Romæ Kalendis Martij anno 1572. quam re- fert idem Quaranta in ſum. bullarj verbo priuilegia Regularium, pag. 539. & quamuis idem Gregorius poſtmodum priuilegia Mendicantium confirma- uerit, cum clauſula (nullis contrarijs, etiam ſuis obſtantibus) in ipſis tamen confirmationis litte- ris appoſita eſt alia clauſula (in quantum decre- tis Concilij Trident. non ſunt contraria) ita quod

nec posteriores confirmationes reualident dicta decreta *Pij* in quantum aduersantur Concilio, quam clausulam etiam alij Pontifices in similibus suis confirmationibus semper apponi uoluerunt, vt ex ipsarum confirmationum tenore recognoscere licet.

30 Episcopi tempore Quadragesimæ, & Aduentus Domini prædicare facere, vt probat *Concil. sess. 24. de reformat. cap. 4.* ibi, tempore autem ieiuniorum, quæ verba referuntur tantum ad tempus quadragesimæ, & Aduentus, non autem ad vigilas, in quibus illud prædicandi præceptum non est, prout refert decifum *Armend. d. loco numer. 28.* & 29. ubi numer. 31. asserit etiam decifum per dictum c. 4. relinqui arbitrio Episcoporum ante tempore Quadragesimæ, & Aduentus quotidie, vel tribus diebus in hebdomada, vel minus illis tribus diebus prædicetur.

31 Quoad Aduentum Domini hodie tantum tam in hac Romana Curia, quam in Portugaliæ Regno, Dominicis, festisque diebus prædicare video. In quadragesima vero in illo Regno singulis diebus per loci Ecclesias distributis excepto Sabbato prædicatur. In hac vero Curia in vnaquaque Parochiali Ecclesia singulis quibusque diebus Sabbato excepto verbi Dei prædicatio habetur. Verum in alijs temporibus, saltem omnibus Dominicis & solemnibus diebus festis prædicandum est, vt disponit *Concil. Tridentin. d. capit. 4.*

32 Et possunt correctores Ciuitatum facere, etiam renitente vicario generali, vt saltem omnibus diebus Dominicis, & solemnibus festis populo prædicetur, vt tenent *Bobadil. in sua politica lib. 2. cap. 18. num. 194. lit. K.* *Fr. Emman. Regul. tom. 2. q. 62. art. 19.*

33 Ordinarijs concessum est, vt Regularibus, antequam officium prædicandi assument, professionem Fidei exigant prout referunt decifum *Franc. Leo in thesaur. fori eccles. p. 1. cap. 9. numer. 8.* *Campan. d. cap. numer. 8.* *Armend. d. loco numer. 37.*

34 Pro audienda prædicatione tenetur vnusquisque parochiæ suæ interesse si commode id fieri potest, ex dispositione *Concil. Trident. d. cap. 4.* ibi, moneatur Episcopus populum diligenter, &c. Ita *praxis Episcopalis p. 1. verbo prædicatio, §. 4. Soar. de religione tom. 1. libr. 2. cap. 16. numer. 5.* *Azor. instit. moralium p. 1. libr. 7. cap. 3. quæst. 7.* & lib. 12. cap. 2. quæst. 1. vers. deinde, & ita populus admonendus est, vt diebus Dominicis, & festis maioribus frequentet suas parochias, excommunicandus tamen non est.

35 Si monitioni non paruerit, prout refert decifum *Armend. d. loco nu. 33.*

36 Nec etiam Ordinarius potest multis, & pœnis cogere populum ire ad audiendum sacram Concionem & Missam in Ecclesia parochiali, refert decifum *praxis Episcopalis p. 2. verbo parochia, pag. 82.*

37 Circa doctrinam Christianam, & Fidei rudimenta pueris in singulis parochijs, Dominicis, & alijs festiuis diebus edocendam agit *Concil. Trident. d. sess. 24. de reformat. cap. 4. in fine*, ad cuius maiorem obseruationem emanauit *Constitutio Pij incip. Ex debito pastoralis officij die 6. Octobr. anni 1572.* quam refert *praxis noua Episcopalis p. 2. cap. 3. num. 19.*

38 Ordinarius autem non potest multis & pœnis, etiam in casu notabilis negligentia, aut contumacia, cogere pueros ad discendam doctrinam Christianam, etiam si hoc fieri nolerint in oppidis, villis, & alijs locis extra ciuitatem, nec valet ex eo quod *Concil. d. loco* dicit posse compelli per censuras Ecclesiasticas, quod intelligitur de compulsionem illorum, quorum interest eam docere, & non de compulsionem puerorum, seu parentum ipsorum, refert decifum *praxis Episcopalis p. 1. verbo doctrina Christiana §. 3.* Sed verum est dicere his nostris temporibus (prout in Hispania vsu receptum est) posse Præfulem censuris compellere subditos vt doctrinam Christianam discant, & parochos, vt eam doceant, ita *Perez ad l. 1. vers. aliud etiam tit. 1. lib. 1. ordinamenti, fol. 19.* *Fr. Emman. in summa tom. 1. cap. 88. nu. 3. in 2. editione*, quos refert & sequitur *Campanil. in diuers. in rub. rub. 11. c. 14. nu. 8.*

39 Studere maxime debent parochi, vt pueri Fidei rudimenta discant, quæ secundum *Sat.* sunt Symbolum Apostolorum, decem præcepta & Oratio Dominica, præter hæc *Concil.* requirit, vt doceatur obedientia erga Deum & parentes, ad quod tenentur sub peccato mortali, *Azor. part. 1. lib. 5. cap. 6. quæst. 5.* *Possuin. de officio Curati, cap. 4. de Doctrina Christiana, numer. 2.* ubi etiam dicit obedientiam diligenter, & sufficienter doceri, si doceatur Decalogus explicite, quia in ipso includitur obedientia Dei, & parentum.

40 Sciant Parochi nequaquam esse absoluentum eum, qui ob negligentiam orationem Angelicam, & Dominicam, Symbolumque Fidei, ac præcepta Decalogi addicere non curat. Si vero taliter ignorans pro viribus elaborat, vt hæc memoria tradat, & nec verbum quidem retinere potest, absolui tunc poterit, dummodo tamen credat singulos articulos, quando sibi proponuntur à ministris Ecclesiæ, & sciat de illis, ac de præceptis Decalogi respondere, quando interrogatur, & deprecetur Deum intendens saltem virtualiter ad ea, quæ in oratione Dominica continentur, ita *Ludovic. Beia responforum casuum conscientia par. 3. c. 27. vers. tandem, praxis Episcopalis d. verb. doctrina Christiana, §. 2.*

41 Sic etiam huiusmodi ignorantibus impedire posse ne contrahant matrimonium, donec orationem saltem Angelicam, & Dominicam didicerint, Symbolumque Fidei, præcepta Decalogi, & Ecclesiæ, ac septem peccata capitalia, nisi qui præ senio, aut ingenij rudis tarditate incapax prorsus sit, ex *Bartholomæo de Ledesm. resoluit rega l. 3. summa c. 211.* Verum non licere absolute, & per longum tempus, aut ubi sponsi instarent, detinere ob dictam causam ne matrimonium inirent, expedire tamen suauiter, & absque violentia ad breue tempus impedire, vt sic doctrinæ addiscendæ curam habeant, tenet *Sanch. de matrim. libr. 3. disp. 15. sub numer. 19.* quem refert *Campanil. d. rub. 11. ca. 14. num. 7.*

42 Prædicationis munus committi potest Sa-

cerdoti, aut alijs duobus sacris Ordinibus insignitis: ita *Nauar. conf. 2. de tempor. ordin. in antiq. alijs conf. 7. de offic. deleg. in nuus*, ubi respondet textui dicenti, ne aliqui præter Sacerdotes Domini audeant prædicare in cap. *adycimus*, 16. *quest. 1.* ut procedat in eo, qui propria, & ordinaria auctoritate prædicare præsumit, qualem quidem auctoritatem habent Curati, refert *Gallett. in margarita casuum conscientie, verbo prædicare*, 2.

44 Nam prædicare non est actus proprius alicuius Ordinis, sed potius iurisdictionis, quia cum Christus Dominus dixit: Prædicare Evangelium omni creaturæ, non dedit Apostolis potestatem Ordinis, sed iurisdictionis. Vnde officium prædicandi nemo sibi usurpare potest propria auctoritate, sed conuenit tantum illi, qui à Prælato iussus est, iuxta illud *Apost. quomodo prædicabunt, nisi mittantur*. Et *Innocen. III. in cap. excommunicamus*, 1. §. *quia vero, de heret. mand. excommunicare eum, qui officium prædicandi assumere præsumit, nisi à Sede Apostolica, aut diocesano Episcopo licentiam obtinuerit, & ideo in Conc. Trid. sess. 5. cap. 2. & sess. 24. cap. 2. de reformat.*

45 Habetur quod prædicationis munus est proprium Episcoporum, & parochorum, & ideo per Episcopum committi potest, etiam clerico, qui non sit in Sacris constitutus, prout resoluunt, decisumque referunt *Reatina in promptuario recept. sentent. tit. 17. numer. 24. Armend. diff. loco numer. 36. Sayr. in floribus decis. sub tit. de temp. ordin. decis. 2. Tossuin. de offic. Curati, cap. 3. numer. 14. in fine. Vgolin. de potestate Episcopi, cap. 42. §. 2. numer. 1. Mihi tamen dubitationem afferre videtur resolutio *Henrig. in summa lib. 6. capit. 28. §. 8.* quatenus asserit *Paulum Tertium Societati IESV* indulsisse, ut ipsius Regularis valeant prædicare, licet Sacris initiati non sint, quod quidem, si adhuc verum est, non paruam afferit huic resolutioni dubitationem, cui respondere non curo, dum mihi de tali priuilegio non constat.*

46 Hinc prædicationis, cum non sit actus alicuius Ordinis, tempore cuiuscunque interdicti licita est, *Fusc. de visitat. libr. 1. capit. 14. numer. 13. Henrig. in summa libr. 13. capit. 44. §. 2. vers. quinto. Vgolin. de censur. tab. 5. capit. 8. in princip. numer. 3. Sayr. eodem tractatu libr. 5. cap. 5. numer. 43. Campan. d. cap. 13. numer. 21. per tex. in cap. responso, de sententia excommunicationis.*

47 Prædicatores verbi Dei, quoad maxime fieri poterit, esse debent docti, apprimè eruditi, vita irreprehensibiles, moribus maturi, corde impauidi, spiritu feruidi; Debent quoque gratiam docendi habere, ut potentes possint exhortari in doctrina sana, & eos, qui contradicunt, arguere, prout habetur in cap. *oportet*, 8. *quest. 1.* Deinde in suis sermonibus, atque concionibus non esse debent multum prolixi, ne sua loquacitate nimia, atque prolixa odiosi fiant, prout habetur in cap. *sit Rector*, 43. *distinct. in fine*, Origin. etiam *homil. 6. ad librum Iudic. ad hoc propositum sic dicit*, Breuitatem auctores diligunt; nam brevis, & prudens sermo, & auditur libentius, & attentius, ac melius memoriæ commendatur; Ac è contrario, inquit *Gregorius Nazianzenus in oratione de sancto Lauacro*, satietas inimica est auribus, quemadmodum & superfluis cibis corporibus;

Vltèrius prædicatorum omnium doctrina debet esse sana, & Catholica, examinata, & casta, nullo modo lasciuia, aut impudica, seu quæ leuitatis, siue vanitatis saporem habeat, & ita *Concil. Trident. sess. 5. de reformat. cap. 2.* admonendo asserit, quod Prædicatores fideles pro sua capacitate pascant salutaribus verbis docendo, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem, annuntiando eis cum breuitate, & facilitate ferri onis vitia, quæ eos declinare, & virtutes, quas sectari oportet, ut pœnam æternam euadere, & cælestem gloriam consequi valeant. Et *sess. 24. capit. 4.* loquendo de eisdem, dicit sacram solummodo Scripturam, diuinamque legem in concionibus esse annunciamdam, & prædicandam.

48 Verum si prædicator errores, aut scandala disseminauerit in populum, etiam si in monasterio sui, vel alterius ordinis prædicet, Episcopus ei prædicationem interdicit.

49 Quod si hæreses prædicauerit contra eum secundum iuris dispositionem, aut loci consuetudinem procedat, etiam si prædicator ipse generalis, vel speciali priuilegio exemptum se esse prætenderet, quo casu Episcopus auctoritate Apostolica, & tanquam Sedis Apostolicæ delegatus procedere potest: curare autem ipse debet Episcopus ne quis prædicator, vel ex falsis informationibus, vel aliâ calumniosè vexetur, neve iusta de eo conquerendi occasio habeatur *Concil. Brathaven. IV. act. 4. capit. 21.* notant *Mirand. d. quest. 50. artic. 7. Campanil. d. rubr. 12. cap. 13. numer. 21.* Aduertendum tandem duxi prædicatores non posse suas inspirationes, seu reuelationes prædicare absque Romani Pontificis licentia, sub pœna excommunicationis latæ sententiæ cum reservatione, *Leo X. constituit in Concilio generalilata incip. superna*, prout refert *Gallett. d. verbo prædicare, vlt.*

SVMMA RIFM.

1 Seminarium puerorum in singulis Cathedralibus quomodo instituendum, & gubernandum ostenditur.

2 Seminario debet Episcopus primum ex sua & Capituli mensa contribuere, & postea cogere alios ad contribuendum suo exemplo.

3 Seminario de elemosinis piorum, & similibus, quæ in incerto consistunt, nihil debet contribui.

4 Episcopus si negligens fuerit in erectione seminarij, Archiepiscopus supplet eius negligentiam.

5 Cardinales S. R. E. tenentur contribuere seminarij de fructibus beneficiorum, quæ habent in diocesi, ubi est seminarium.

6 Hospitalia data in titulum, vel administrationem, si habeant beneficia annexa, aut redditus, vel pronentus ecclesiasticos, tenentur soluere seminario.

7 Seminarij ratione potest taxa imponi super Hospitalale, quod in titulum, & non in administrationem, & mere laicale est.

8 Hospitalia, quæ administrantur à laicis, & in quibus sunt boni laicorum, quæ data non sunt in titulum, commendam, seu administrationem, non soluunt seminario.

9 Hospitalale vnus diocesis habens beneficium annexum, quod est alterius diocesis, tenetur contribuere pro rata fructuum beneficij annexi seminario, quod est in diocesi, in qua situm est beneficium.

10 Confraternitates,